

Dosarul nr. 2ra-1899/2021

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. E. Badan-Melnic)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. M. Anton, I. Secieru, V. Cotorobai)

Î N C H E I E R E

22 decembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Zinaida Brumaru, Claudia Mardari și Elena Jitariuc, reprezentante de avocatul Lilian Osoian, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Zinaida Brumaru, Claudia Mardari și Elena Jitariuc împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova și Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, intervenient accesoriu executorul judecătoresc Igor Doroftei cu privire la constatarea încălcării drepturilor reclamantilor prevăzute la art. 6, art. 13 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, art. 1 al Protocolului adițional la Convenție, repararea prejudiciului material și moral provocat prin neexecutarea hotărârilor judecătorești în temeiul Legii Nr.87 din 21 aprilie 2011 și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 14 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Zinaida Brumaru, Claudia Mardari și Elena Jitariuc și a fost menținută hotărârea din 12 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, prin care acțiunea a fost respinsă,

c o n s t a t ă :

La 14 noiembrie 2019, Zinaida Brumaru, Claudia Mardari și Elena Jitariuc au depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al RM și Ministerului Finanțelor al RM, intervenient accesoriu executorul judecătoresc Igor Doroftei cu privire la constatarea încălcării drepturilor reclamantelor garantate de art. 6, art. 13 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, art. 1 al Protocolului adițional la Convenție, repararea prejudiciului material și moral provocat prin neexecutarea hotărârilor judecătorești în temeiul Legii Nr.87 din 21 aprilie 2011 și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamanta Claudia Mardari a indicat că, prin decizia din 14 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost dispus încasarea solidară de la Vadim Condrea și Tatiana Iosipoi în beneficiul Claudiei Mardari a sumei de 200000 de lei cu

titlu de despăgubire pentru prejudiciul material și a sumei de 60000 de lei cu titlu de dobândă.

A menționat reclamanta Claudia Mardari că, la 14 mai 2018, documentul executoriu eliberat în baza deciziei din 14 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost înaintat spre executare la executorul judecătoresc Igor Doroftei, care până la formularea cererii de chemare în judecată în baza Legii Nr.87 din 21 aprilie 2011, nu a fost executat.

La fel, în motivarea acțiunii reclamanta Zinaida Brumaru a menționat că, prin decizia din 14 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost dispus încasarea solidară de la Vadim Condrea și Tatiana Iosipoi în beneficiul Zinaidei Brumaru a sumei de 299678 de lei. Astfel, documentul executoriu eliberat în baza deciziei din 14 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, la 14 mai 2018 a fost înaintat spre executare la executorul judecătoresc Igor Doroftei, care până la formularea cererii în baza Legii Nr.87 din 21 aprilie 2011, nu a fost executat.

Prin sentința din 31 ianuarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, instanța a dispus încasarea de la Aliona Gîncu în beneficiul Elenei Jitariuc a prejudiciului material în mărime de 34000 de dolari SUA, și a prejudiciului moral în sumă de 500000 de lei. De asemenea, instanța a dispus încasarea de la Tudor Gîncu în beneficiul Elenei Jitariuc a sumei de 100000 de lei cu titlu de prejudiciu moral.

A relatat reclamanta Elena Jitariuc că, dat fiind faptul că, sentința din 31 ianuarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a fost menținută prin decizia din 24 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, a solicitat eliberarea documentului executoriu iar la 19 septembrie 2018 a fost înaintat spre executare la executorul judecătoresc Igor Doroftei, care până la formularea cererii în baza Legii Nr.87 din 21 aprilie 2011, nu a fost executat.

Au solicitat constatarea încălcării drepturilor reclamantei Claudia Mardari, prevăzute la art. 6, art. 13 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și art. 1 al Protocolului adițional la Convenție. Obligarea Ministerului Justiției al RM și a Ministerului Finanțelor al RM în temeiul Legii Nr.87 din 21 aprilie 2011, să repare prejudiciul provocat prin neexecutarea hotărârii judecătorești irevocabile și încasarea în beneficiul Claudiei Mardari a sumei de 200 000 de lei cu titlu de prejudiciu material, a sumei de 60 000 de lei cu titlu de dobândă și a sumei de 10 000 de lei cu titlu de despăgubire pentru provocarea prejudiciului moral.

- constatarea încălcării drepturilor reclamantei Zinaida Brumaru, prevăzute la art. 6, art. 13 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și art. 1 al Protocolului adițional la Convenție. Obligarea Ministerului Justiției al RM și a Ministerului Finanțelor al RM în temeiul Legii Nr.87 din 21 aprilie 2011, să repare prejudiciul provocat pentru neexecutarea hotărârii judecătorești irevocabile și încasarea în beneficiul Zinaidei Brumaru a sumei de 299 678 de lei care nu a fost executată și a sumei de 10 000 de lei cu titlu de despăgubire pentru provocarea prejudiciului moral.

- constatarea încălcării drepturilor reclamantei Elena Jitariuc, prevăzute la art. 6, art. 13 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și art. 1 al Protocolului adițional la Convenție. Obligarea Ministerului Justiției al RM și a Ministerului Finanțelor al RM în temeiul Legii Nr.87 din 21 aprilie 2011, să repare

prejudiciul provocat pentru neexecutarea hotărârii judecătorești irevocabile și încasarea în beneficiul Elenei Jitariuc a sumelor care nu au fost executate de 34 000 de dolari SUA și 600 000 de lei, precum și a sumei de 10 000 de lei cu titlu de despăgubire pentru provocarea prejudiciului moral.

Prin hotărârea din 12 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, acțiunea depusă de Zinaida Brumar, Claudia Mardari și Elena Jitariuc a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

La 10 noiembrie 2020, Zinaida Brumar, Claudia Mardari și Elena Jitariuc, reprezentate de avocatul Lilian Osoian, au declarat apel împotriva hotărârii din 12 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei hotărâri noi, prin care acțiunea depusă de Zinaida Brumar, Claudia Mardari și Elena Jitariuc să fie admisă integral.

Prin decizia din 14 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Zinaida Brumar, Claudia Mardari și Elena Jitariuc, reprezentate de avocatul Lilian Osoian și a fost menținută hotărârea din 12 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Pentru a decide astfel, instanța de apel analizând prevederile art. 60 alin. (3), (3²), art. 63 alin. (1) art. 70 alin. (1)-(2) din Codul de executare al RM, precum și dispozițiile Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, a constatat că, procedurile de executare au fost intentate la 14 mai 2018 și respectiv 19 septembrie 2018 cu respectarea prevederilor Codului de executare, or, din raportul prezentat rezultă că, executorul judecătoresc a avut un rol activ în întreprinderea acțiunilor în vederea stabilirii locului de aflare a debitorilor și precum și de stabilire mijloacelor financiare disponibile precum și a bunurilor acestora.

În atare circumstanțe, instanța de apel a conchis despre lipsa încălcării dreptului reclamantelor la executare în termen rezonabil a hotărârilor judecătorești. Or, acțiunile întreprinse de executorul judecătoresc întru executarea titlului executoriu au fost efectuate în termene rezonabile.

În altă ordine de idei, instanța de apel a relevat că, statul nu este responsabil de imposibilitatea executării hotărârii judecătorești de către persoanele private, care nu dispun de bunuri, mijloace financiare sau alte active care ar putea fi urmărite în scopul stingerii datoriei. Or, prin prisma dispozițiilor Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011, este reparabil prejudiciul cauzat prin executarea hotărârii într-un termen nerezonabil, adică de durată excesivă a acțiunilor de executare, dar nu și cel cauzat prin imposibilitatea executării.

Astfel, instanța de apel a relevat că, prima instanța întemeiată a conchis că, imposibilitatea executării hotărârilor judecătorești nu poate forma obiectul acțiunii în sensul Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

La caz, instanța de apel a notat că, statul nu poate fi impus la executarea creanței în locul debitorului, fapt stabilit expres în art. 5 alin. (3) din Legea 87 din 21 aprilie 2011, care prevede că, instanța de judecată nu poate dispune încasarea sumei creanței

ca urmare a constatării faptului că a fost încălcat dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

În speță, instanța de apel a menționat că, după cum a constatat și prima instanță, prin solicitările din acțiune reclamantele urmăresc, de fapt, executarea creanțelor sale stabilite prin hotărâri judecătorești, pe care nu o poate executa din motivul lipsei în patrimoniul debitorilor a activelor ce ar permite executarea.

De asemenea instanța de apel a notat că, prin decizia din 05 noiembrie 2020 a Curții Supreme de Justiție, a fost admis recursul în anulare declarat de avocatul condamnatului Condrea Vadim, fiind casate total, decizia din 30 octombrie 2018 a Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție și decizia din 14 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, cu rejudecarea cauzei în privința ambilor condamnați, Condrea Vadim și Iosipoi Tatiana, de către Curtea Apel Chișinău, în alt complet de judecată, iar prin încheierea executorului judecătoresc din 30 aprilie 2021, procedura de executare intentată la data de 14 mai 2018, a fost suspendată.

În acest sens instanța de apel a relevat că, având în vedere lipsa încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, se atestă și netemeinicia pretențiilor privind repararea prejudiciului material.

La 27 octombrie 2021, prin intermediul poștei electronice, iar la 29 octombrie 2021, prin intermediul secției documentare procesuală a cauzelor civile, Zinaida Brumar, Claudia Mardari și Elena Jitariuc, reprezentate de avocatul Lilian Osoian au declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului s-a invocat că, instanțele de judecată ierarhic inferioare au aplicat eronat normele de drept material și procesual, nu au constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii, au apreciat arbitrar probele prezentate de către participanții la proces, iar aceste încălcări ale instanțelor de judecată ierarhic inferioare au dus la soluționarea greșită a litigiului.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei la 14 iulie 2021 și a expediat copia deciziei participanților la proces prin intermediul poștei electronice la 13 septembrie 2021 (f.d.21-Vol.II), fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică.

Prin urmare, cererea de recurs declarată la 27 octombrie 2021, prin intermediul poștei electronice, iar la 29 octombrie 2021, prin intermediul secției documentare procesuală a cauzelor civile se consideră depus în termenul prevăzut de art.434 din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art.439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Prin notificarea din 21 noiembrie 2021, Curtea Supremă de Justiție în conformitate cu art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă a expediat intimațiilor copia recursului și i-a înștiințat despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Până la data stabilită pentru examinarea chestiunii privind admisibilitatea recursului, în adresa Curții Supreme de Justiție nu a parvenit referințele prin care intimații să-și expună poziția față de temeiurile recursului.

Examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Zinaida Brumaru, Claudia Mardari și Elena Jitariuc, reprezentate de avocatul Lilian Osoian, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art.432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului.

Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 din Codul de procedură civilă și nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

Dat fiind faptul că, temeiurile de declarare a recursului împotriva deciziei curții de apel, prin prisma prevederilor secțiunii a 2-a a capitolului XXXVIII din Codul de procedură civilă, sunt strict delimitate de art. 432, Completul reține că reieșind din prevederile art. 437 alin. (1), lit. f) din Codul de procedură civilă, în sarcina recurentului este impusă obligația delimitării esenței, temeiului și argumentării acelei/acelor încălcări esențiale și/sau a acelor circumstanțe ce indică la aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, și care ar dicta necesitatea declarării recursului ca fiind admisibil.

În speță, însă criticile invocate de recurenți nu pot duce la admisibilitatea recursului, or, acestea nu pot fi reținute prin prisma art. 432 din Codul de procedură civilă, în condițiile în care se insistă în mod exclusiv asupra reaprecierii circumstanțelor cauzei, în detrimentul evidențierii ilegalității soluției instanței de apel.

În acest context este de menționat faptul că, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt. Acest fapt denotă caracterul declarativ al recursului, fiind lipsit de esență, care evidențiază simplul fapt al dezacordului recurenților cu soluția dată de instanța de apel, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursului, având în vedere faptul că, rolul exclusiv al recursului este de a asigura efectuarea unui control de legalitate a deciziei atacate în baza temeiurilor legale de declarare a recursului strict prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Abordarea recurențelor, în speță, însă evidențiază în mod clar dezacordul acestora cu soluția dată de instanța de apel, iar argumentele recursului nu permit identificarea omisiunilor sau erorilor care ar impune declararea acestuia ca fiind admisibil.

Prin prisma jurisprudenței CEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, trăsătură distinctivă care nu este evidențiată în cererea de recurs declarată de Zinaida Brumaru, Claudia Mardari și Elena Jitariuc, reprezentate de avocatul Lilian Osoian.

Astfel, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată lipsa temeiurilor care ar dicta necesitatea declarării recursului ca fiind admisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursul declarat de Zinaida Brumaru, Claudia Mardari și Elena Jitariuc, reprezentate de avocatul Lilian Osoian se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
Judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru